

Návrhy pre silný právny štát

Nadácia Zastavme korupciu a VIA IURIS vyzývajú politické strany, aby sa vo volebných programoch zaviazali k reforme prokuratúry, zmene paragrafu 363 Trestného poriadku, vyššej účasti verejnosti pri tvorbe zákonov ako aj väčšej ochrane novinárov a novinárok. Návrhy konkrétnych opatrení v týchto a ďalších oblastiach poslali do straníckych centráľ a sú pripravené o nich pred voľbami diskutovať.

Prokuratúra je kľúčová pri odhaľovaní korupčných káuz

„Prokuratúra je jednou z kľúčových inštitúcií právneho štátu a doteraz nebola prijatá žiadna komplexnejšia reforma smerujúca k zvýšeniu transparentnosti a kvality jej fungovania, ktorá by prispela k zvýšeniu dôvery verejnosti k jej činnosti a výsledkom,“ uviedla riaditeľka VIA IURIS Katarína Batková.

Podľa Zuzany Petkovej z Nadácie Zastavme korupciu je prokuratúra kľúčová, pokiaľ ide o úspešnú koncovku pri odhaľovaní veľkých korupčných káuz a dôveru verejnosti v spravodlivé vyšetrowanie.

Organizácie navrhujú posilniť autonómnosť jednotlivých prokurátorov, vyššiu transparentnosť pri výberových konaniach na každé prokurátorské miesto aj čakaťela, elektronické pridelenie prípadov a sfunkčnenie disciplinárneho konania voči generálnemu prokurátorovi. Na podanie disciplinárneho návrhu by podľa nich mal stačiť súhlas päťtiny poslancov, namiesto súčasných 3/5. Paragraf 363 Trestného poriadku by sa mal podľa VIA IURIS a NZK spresniť tak, aby bolo zjavné, že ide o mimoriadny opravný prostriedok.

Verejnosť musí mať možnosť podieľať sa na tvorbe zákonov

VIA IURIS dlhodobo kritizuje aj spôsob, akým sa v posledných rokoch prijímajú zákony a vníma snahu časti politického spektra obmedziť právo verejnosti vyjadrovať sa k legislatíve. Legislatívny proces poslanci často obchádzajú až zneužívajú. Počas aktuálneho volebného obdobia bolo mimoriadne nadužívané skrátene legislatívne konanie.

Ako vyplýva zo štatistík národnej rady, do apríla 2023 schválila národná rada v aktuálnom volebnom období celkovo 508 zákonov, z toho až 107 v skrátrenom legislatívnom konaní (t.j. 21,06 %). To je doposiaľ najvyšší podiel zákonov prijatých v skrátrenom legislatívnom konaní v histórii Slovenskej republiky.

Aj preto chce VIA IURIS spoločne s NZK vyzvať strany, aby rešpektovali základné princípy štandardného legislatívneho procesu. Ten by sa podľa nich mal zmeniť tak, aby verejnosť mohla pripomienkovať aj poslanecké návrhy.

„Právo verejnosti pripomienkovať zákony je jedným z najdôležitejších princípov spravodlivej tvorby zákonov v demokratickej spoločnosti. Ľudia nemajú byť len nemými prijímateľmi pravidiel, majú mať možnosť podieľať sa na ich tvorbe,“ konštatovala Eva Kováčechová, advokátka spolupracujúca s VIA IURIS.

Novinári a médiá sú terčom nenávistných útokov

Organizácie tiež sledujú čoraz častejšie útoky na novinárov a občianskych aktivistov, a preto žiadajú ich vyššiu ochranu.

„Po vražde Jána Kuciaka politici sľubovali, že zlepšia podmienky pre prácu novinárov, namiesto toho sa stupňujú verbálne útoky zo strany predstaviteľov štátnej moci a médiá sú častým terčom hejtu v online prostredí,“ zdôraznila Petková.

VIA IURIS a Nadácia Zastavme korupciu navrhujú okrem iného prijať takú legislatívnu úpravu, ktorá zabezpečí novinárom a občiansky aktívnym osobám ochranu pred takzvanými SLAPP žalobami (žaloby proti verejnej účasti).

Výzvu na prijatie opatrení, ktoré by zlepšili právny štát, poslali organizácie všetkým relevantným stranám, ktoré kandidujú vo voľbách. Výnimkou sú Smer – SD a Republika, ktoré spoluprácu s občianskymi organizáciami odmietajú a naopak, útočia na ne.

Kontakty:

Katarína Batková (VIA IURIS): 0907 457 710

Zuzana Petková (Zastavme korupciu): 0910 697 456